

ע"פ 34909/10 - חנניה חסין נגד מדינת ישראל

בתי המשפט

עפ"ת 34909-10-15
02 יולי 2016

בית משפט מחוזי באר שבע

לפני: כבוד השופט טלי חיימוביץ
בעבין: חנניה חסין באמצעות ב"כ עו"ד שירי שפר

המעורער

נ ג ד

מדינת ישראל באמצעות עו"ד אדווה ויצגן מפק"ד

המשיבת

פסק דין

ערעור על פסק דין (הכרעת דין וגורר דין) של בית משפט השלום לטעבורה באשוד (כב' השופט שוווץ), מיום 15.9.2015 אשר ניתן במאוחד בשני תיקים.

ת"ע 3920-03-14 - כתוב האישום "יחס למערער עבירות של נהוגה ללא רישיון נהוגה תקף לפי סעיף 10(א) לפוקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "הפוקודה"), בכר שבתאריך 18.12.13 נהג ברכב לאחר שתוקף רישיון הנהוגה שלו פקע בחודש יוני 2005. לתיק צורף דוח נוסף בגין האירוע, בעבירה של אי ציות לתמרור 815 בנגדות לתקנה 22(א) לתקנות התעבורה, (המ"ש 3729-01-15). המערער הודה שנסע ברכב, אך כפר בהנוגה, ולכן נשמעו ההוכחות.

הכרעת הדין ניתנה ביום 2.3.15. בית המשפט קמא הרשע את המערער בשתי העבירות שייחסו לו. נדחתה טענת המערער, לפיה הוא היה הנושא ברכב, ואילו הנהג היה מאיר בניטה, בעל הרכב (להלן: "בניתה"). בית המשפט קמא האמין עדותו של עד הטעבה, והעדיפה על פני גרסת המערער. עוד נקבע, כי אי זימון המתנדב הנוסף להיעיד ואי רישום מזכיר על ידו, מהווים אמנים מחדל חוקרי, אולם די בראיות שהוגשו על מנת לבסס הרשעה.

תת"ע 3922-03-14 - כתוב האישום "יחס למערער עבירה של נהוגה ללא רישיון נהוגה תקף בנגדות לסעיף 10(א) לפוקודה, ביום 14.1.14. המערער הורשע על פי הودאותו. לאחר הרשעה, הופנה לשירות המבחן, לצורך ערכת תסקير שיבחן את הארכת המאסר המותנה, והומלץ להאריכו.

לאחר הרשעה בשני התקדים, הפרק המאסר המותנה לחב הפעלה, ושירות המבחן התבקש ליתן מסקיר נוסף בעניינו של המערער. שירות המבחן המליץ על ביטול הרשעה בתת"ע 3920-03-14, כך שניתן יהיה להאריך את המאסר המותנה בתת"ע 3922-03-14, וזאת נוכח מידת אשמו של המערער, ואורכו של המאסר המותנה, אשר אינו עומד בפרופורציה לעבירה.

גזר הדין ניתן ביום 15.9.2015 בשני התקנים המאוחדים, במסגרתו הושטו על המערער עונשים כדלקמן:

- .1. שבעה חודשים מאסר בפועל.
- .2. הופעל עונש המאסר המותנה בן שנה, חצי בחופף וחצי במצטבר. סך הכל מאסר בפועל בן שלושה עשר חודשים.
- .3. שבעה חודשים מאסר על תנאי.
- .4. פסילה בפועל בת שמונה עשר חודשים.
- .5. פסילה על תנאי.
- .6. התחייבות להימנע מביצוע עבירה.

דין

הערעור נסוב על הכרעת הדין בתמ"ע 14-03-3920, ולחילופין על חומרת העונש, ובפרט, אי ביטול הרשותה והארצת המאסר המותנה, כמומלץ על ידי שירות המבחן.

הערעור על הכרעת הדין

ב"כ המערער מעלה מספר טענות, אשר ידנו להלן:

העדפת גרסת עד התביעה על פני עדות המערער - נטען, כי לא היה מקום להעדיף את גרסת עד התביעה היחיד, על פני גרסת המערער. עדותו של עד תביעה 1 לوكה בחסר ונעדרת נתונים מספקים. העד לא ראה מי נהג ברכב עד שנעצר. לטענתו, ראה את המערער יצא ממושב הנהג, ואת בניטה מחוץ לרכב, נכנס למושב הנהג. הוא לא ציין בזיכרון מה היה המרחק מהרכב, היכן ראה את בניטה לפני כן, ומאייזו דלת יצא, ולא טען כי שמר על קשר עין רציף מרגע שראה את המערער יצא מהרכב ועד שעצר לידיו. פרטיהם אלה הוסיף העד רק בבית המשפט, למליה משנה לאחר האירוע. לא ברור אם יכול היה לראות את אשר טען שראה, נכון קיומו של מפל בכיר התנועה, המסתיר את שדה הראייה. לא סביר כי שמר על קשר עין, כי לא טען שראה את בניטה יצא מדלת הנוסע, אלא לראשונה ראה אותו מחוץ לרכב.

עוד נטען, כי לא היה מקום לקבוע, על יסוד תגובת המערער בדו"ח, ממצאי מהימנות לחובתו. המערער לא נחקר אודות דבריו. המערער גם לא ידוע, עובר לרשום תגובתו, אודות זכותו לקבל יעוז משפטי, או כי דבריו עלולים לשמש קריאה נגדו. אם חפש בית המשפט להסתמך על דבריו המערער, היה עליו לבקש מהמשיבת לגבות הودעה מסודרת תחת זאתה.

ב"כ המערער מוסיפה וטוענת, כי השאלה אותה בחר בית המשפט קמא, מי מהעדים מהימן יותר, עד התביעה או המערער, אינה השאלה הנכונה, והיה עליו לבדוק רק אם מהימנות גרסתו של העד כה עדיפה, עד כי לא נותר ספק.

סביר באשmeno של המערער.

עוד טענה, כי לא ניתן לשלוח אדם למאסר בתיק בו החקירה לא מוצעה ולא נגבתה ממנו הודהה. לטענת המערער אמרותיו שתועדו בדו"ח אין קבילות, ולכן חל הכלל הקבוע בסעיף 56 לפקודת הראות.

אשר למחדלי חקירה, טענה ב"כ המערער, כי המשיבה נמנעה מלהזכיר עדים ישירים לאירוע, דהיינו, המתנדב הנוסף שלא רשם מזכר, המערער, ובעל הרכב - בניטה. כל אלה מהווים מחדלים חמורים המקשימים על התמודדות הוגנת עם ראיות התביעה. בית המשפט קמָא גם קבע בהכרעת הדיון, כי או רישום המזכיר על ידי המתנדב השני, מהוות מחדל חקירה. ב"כ המערער עותרת לקבוע, כי אילו היה המתנדב השני מעיד, היה בעדותו כדי לתרום להגנתו של המערער. בנוסף, לא היה מקום לקבוע כי או זימן בניטה לעדות, נזקף לחובת המערער ולא כמחדל המשטרה.

אני מקבלת טענות אלה.

מדובר בעיקר בטענות כלפי קביעות עובדה וממצאי מהימנות של הערכת הדינית, והלכה היא כי ערכאת הערעור תמנע מהתערבות באלה, מהטעם שלאלכת ההתרשות מהנאשם ומיתר העדים, הופקדה בידי הערכת הדינית, ולהתרשותה הישירה יתרון על פני התרשותה העקיפה של ערכאת הערעור. יכולתה של הערכת הדינית לטור באופן ישיר אחר אותן האמת שנטגלו בעדותות ולהסיק מהם מסקנות בעניינים של מהימנות, מצדיקה כי בית המשפט שלערעור ימשוך ידו מהתערבות במצבה, למעט במקרים חריגים. ראה ע"פ 316/85 גראנולד ב' מדינת ישראל, פ"ד מ(2) 564 .

בית המשפט קמָא נימק היטב בהכרעת הדיון, מדוע נתן אמון بعد התביעה, והרשיע על סמך גרסתו, למרות שהמתנדב השני לא כתב מזכיר, ולא זומן לעדות.

נקבע, כי עצירת רכב המערער והחלוף בין הנהגים, בוצעו במרקח קצר מהニידת, סמוך לכיכר התנועה. לא הייתה מניעה מצד עד התביעה להבחן בחילוף, והוא אף הבחן בו בבירור.

בהמשך, תאר עד התביעה את השיחה עם המערער, גם לעניין החלוף וגם לעניין עבירות התנועה. הוא שאל את המערער מדוע התחלף עם الآخر, והמערער השיב, כי כאב לו הגב. המערער נשאל גם בעניין אי הזכות לתמרור, והשיב כי הוא עושה זאת כבר עשרים ושש שנה, וכי אין לו רישיון בגלל בעיות עם ההוצאה לפועל. שנשאל מודיע נג לא רישיון נהיגה תקין, השיב, כי מדובר בנהיגה לאוריך קטע קצר מאד, והחלפה עם מר בניטה הייתה עקב כאב גב שהוא סובל ממנו.

בית המשפט קמָא האמין לעד כי שמר על קשר עין עם המערער וראה את עצירת הרכב סמוך למעגל התנועה, וכי היה עד לחלופי הנהגים. דברי המערער שנרגשו על ידי העד, הكنו, לשיטת בית המשפט קמָא, משנה אמינות לgresת התביעה, באשר התיישבו עם העובדה שהוא זה שנפג ברכב. בית המשפט קמָא קבע, כי לא התרשם כי עד התביעה טפל על המערער אשמת שוא או דמיין את חילופי הנהגים.

מנגד, לא נתן בית המשפט קמָא אמון בדבריו המערער. גרסתו לפיה לאחר שמנוע הרכב כביה, יצא מהרכב, עמד ליד

דلت הנהג בכך לבודק מהות התקלה, והבחן כי ידית ההלוקים אינה בהילוך מתאים, נמצאה בלתי אמינה. נימוקיו של בית המשפט כאמור, מקובלים עלי, ולא מצאתי מקום להתערב בהם.

אני גם סבורה כי בהיות בניטה עד מהותי להוכחת טענת ההגנה, ומן הסתם גם ידידו של המערער, היה על המערער לדאוג לזמןנו לדין, ולעתור לדחית הדין אם נבצר ממנו הגיעו. מקובלות עלי עמדת בית המשפט כאמור, לפיה, המחדל לזמןנו החילש את גרסת ההגנה, והקים חזקה לפיה אין בעדותו כדי לשיער למערער.

אי מתן זהירה בדבר הזכות להזמנע מהפללה עצמאית או זכות היועצות, ואי גביית הودעה מפורטת מהמעערר - אינו מקבלת טענות ההגנה בנסיבות העניין.

עיכוב חדש ביצוע עבירות תעבורה וקבלת גרסתו, אינו הליך חקירה אלא תשאל, וכל שחייב השוטר לעשות בשלב זה הוא לתעד בכתב את שמעו מהחשוד.

רק כאשר מסתבר לשוטר כי מדובר בעבירות תעבורה חמורות, מצופה ממנו לקיים חקירה דין, ולידע את החשוד בנסיבות הנובעות ממנו.

אבל נובעת מהאופי המינוח של עבירות תעבורה, המחייב איזון בין זכויות החשוד, לאינטרס הציבורי בקיום הליך אכיפה מהיר,iesel ופשוט. לא סביר כי בכל מפגש שוטר/הגה, בגין כל עבירה תעבורה, ولو פשוטה ביותר, תתקיים חקירה הכלולת זהירה ומtan זכות היועצות. הגדרת תשאל כזה כחקירה עלול לשמש לחלווטן את האכיפה בכביש.

על כן, כאשר עוסקין בעבירות תעבורה שగرتית, כמו בתיקים הנדונים, מדובר בתשאל בלבד, אשר דורש תיעוד דבריו של החשוד, ותו לא.

הערעור על גזר הדין

למעערר 50 הרשעות תעבורה, בוותק נהיגה של יותר מרבעים שנה. רוב הרשעות הן בעבירות שבוצעו לפני כעשור שנים, וארבע הרשעות בעבירות שבוצעו בין השנים 2013-2010, כולל עבירות של נהיגה לאחר פקיעת תוקף הרישון. בנוסף, למעערר עבר פלילי ישן בעבירות מרמה, שהאחרונה שבה בוצעה בשנת 1996.

בית המשפט קמא עמד בגזר הדין, על חומרת העבירה של נהיגה כשרישון הנהיגה פקע. מדובר בפקיעה ארוכה, משנת 2005, ובניגומו תקופה כה ארוכה בפקיעה, המערער מסכן את הציבור ומזלזל בביטחון המשמשים בדרך. לעבירה גם היבט כלכלי בהעדר כסוי ביטוח, כך שגם היה המערער מעורב בתאונת, הנטול הכלכלי היה נופל על הקופה הציבורית. נסיבה נוספת לחומרה ראה בית המשפט כאמור, בכך שהנאשם נתפס נוגג בשנית, ללא רישון תקף, עשרים וארבעה ימים, לאחר האירוע הראשון. لكن, מידת הפגיעה בערך המוגן היא ברף הגבהה.

בית המשפט קמא עמד גם על מדיניות הענישה בעבירה זו, הנעה בין פסילת ראשון לתקופה המזערית בת שלושה

חודשים ועד לפסילה בת שלוש שנים, ורכיב מאסר שבין מאסר על תנאי עד מאסר בפועל בן מספר חודשים ואף מעלה שנה.

על בסיס מכלול הנתונים, נקבע מתחם עונש הולם לעבירות נשוא התקיים של מאסר בן 3 - 12 חודשים ופסילת רישויון נהיגה בת 9 - 24 חודשים.

בית המשפט קמא נפנה לבחון את נסיבותו האישיות של המערער, וshall את גילו המתකדם, חובותיו הכבדים ופריצת הדיסק ממנו הוא סובל. כן shall בית המשפט קמא את המלצת ראש העיר, לפיה, המערער אינו עובד על רקע בעיות רפואיות, ולמרות זאת תורם לקהילה רבות ועובד בחלוקת מזון למשפחות נזקקות. כן shall בית המשפט קמא את המלצת שרות המבחן להימנע מהרשעה בתיק אחד ולהאריך את המאסר המותנה בתיק אחר, עונישה של של"צ בשני התקקים.

בית המשפט קמא עומד על עברו הפלילי והתעבורי של המערער, אשר לחובתו 13 הרשעות דומות, ומכאן שמדובר ברצידיביסט, ואין להקל ראש במשינוי, רק מהטעםuai חידוש הרישוון נובע מכספי כלכלי. התנוגות העבריאניות של המערער, או הפקת לקוחות מעוניינים שהוטלו עליו בעבר וחזרה על העבירה, למרות המאסר המותנה המרתיע שהושת עליו, מחיבת לטעם בבית משפט קמא, נקיית עדמה עונשית מחמירה, אף בחריגת מתחם העונשה.

בית המשפט קמא דחה את בקשתו של המערער להימנע מהרשעה בתיק 14-03-3920 היהות והמערער אינו עונה לקריטריונים שנקבעו בפסקיה, דהיינו שההרשעה פגעה חמורה בשיקומו וכוח הרצידיביזם שתואר לעיל והעובדת שלא השכיל לנצל את ההזדמנויות שניתנה לו, כאשר הוצע לו להשתלב בקבוצה טיפולית ונעדך משלשה מפגשים.

הגם ששרות המבחן התרשם, שעדין יש מקום לבחינת עונש שיקומי, סבר בית המשפט קמא כי הגעה עת התשלום על מעשי העבריאנים. למרות המאסר המותנה אינו קצר, אין עסוקין בכשל חריג ונΚודתי והוא על המערער לקחת זאת בחשבון, בפרט לאחר שהצהיר בפני בית המשפט בתיק נשוא המאסר המותנה, כי הוא מבטיח שלא יגיד יותר לבית המשפט ויסדר את הרישוון ואם יתפס בשנית, מוכן הוא לשבת בכלל עשר שנים. למרות זאת, ביצע המערער עבירה זהה בשתי הזדמנויות שונות, בסימון לאחר הטלת המאסר המותנה. על כן, קבע בית המשפט קמא, כי הגעה העת לנוקוט במידת הדין ולא במידת הרחמים ולהעניש את המערער באופן שיבahir לו כי אינו יכול יותר לbove למערכת אכיפת החוק.

ב"כ המערער מלינה על חומרת העונש. לטענתה, מתחם העונש הולם, בנסיבות של פקיעה בת שמנה שנים, מתחילה ברכיב מאסר מותנה ולא כפי שקבע בית המשפט קמא, במאסר בן 3 - 12 חודשים. רישונו של המערער לא חדש מסיבות כלכליות ולא בטיחותיות.

בנוסף, טעה בית המשפט קמא, כאשר לא ביטל את הרשות המערער ולא האריך את עונש המאסר, כפי שמאפשר החוק. גם ההחלטה采纳ה באמצעות חריגה זו של ביטול הרשות בדרך להימנע מהפעלת מאסר מותנה חביבה הפעלה, שהיא ארוך ובളתי מידתי.

ב"כ המערער הפנתה אף לשיקולי השיקום, לאחר שמתסקרים שירות המבחן עליה, כי המערער אינו מעורב בפלילים

למעלה מ- 15 שנה, הביע רצון ומוטיבציה לשותפות בהליך טיפולו ולבצע עבודה של"צ . בנוספּ, מרבית הרשעויות בתחום הפלילי, התיישנו.

לאחר הטיעונים בערעור, הפניתי את המערער פעם נוספת לשירות המבחן לצורך שיילובו בהליך טיפולו, וקבלת תסקירות משפטיים.

מתスクיר שירות המבחן אשר הוגש בתאריך 22.6.16 עליה, כי המערער שולב, החל מחודש מרץ 2016 בקבוצת נהגה במבחן, נכון בכל 13 מפגשי הקבוצה, כשהאחרון שבהם אמור להתקיים ביום 29.6.16. המערער היה קשור בעת המפגשים, השתתף ונתרם. שירות המבחן התרשם כי נכון גילו ללא עיר, ולמרות שימושו בשני אחים בדעתות נוקשות ולא מקדמות בתחום התעבורה, ביום, עלתה מודעותיו לטיוכנים הקיימים, והוא מבין יותר את השכלות מעשי, ובין כי עליו לחתח אחריות ולא להשליכה על גורמים חיצוניים. הוא גם העביר מסרים דומים לידי.

שירות המבחן התרשם, כי ההליכים המשפטים ממשמעותיים עבור המערער, ובשילוב היליכים אלה לצד השתתפותו בקבוצה, הוא מצליח לראות ביום אפשרויות מקדמות יותר כאשר מצוי בצדמת של בחירת דרכי פעולה בזמןים של דחק.

על כן, התרשם שירות המבחן, כי ביום רמת מודעותו של המערער לגורם הסיכון בתחום התעבורה גברה באופן משמעותי והוא מודיע יותר לבחירותו ולמעשי. גילו וההליכים המשפטיים הפחיתו גורמי הסיכון בהקשר התעבורה. הומלץ לפיקר, על השחתה בעבודות של"צ. אין צורך במצוון, באשר המערער סיים את ההליך הטיפולי.

בשים לב לטענות ב"כ הצדדים, ותשקייר שירות המבחן, ממנה עולה כי המערער עבר הליך שיקומי מוצלח, נחה דעתך כי יש מקום לקבל את המלצה לשירות המבחן, ולא להפעיל את המאסר המותנה נשוא תיק פ"ל (תל אביב) 5490-01-12.

הטעם המרכזי לכך הוא אורכו הבלתי סביר וחסר הפרופורציה של המאסר המותנה.

למעשה, נגזר על המערער עונש מאסר בן שנה תמיימה, בגין העבירה נשוא התקיק הנ"ל. מדובר באמნם במאסר מותנה, אלא שגם מאסר מותנה צריך שישקף את מתחם העונש ההולם. אני סבורת כי שנת מאסר תמיימה, בעבירה של נהגה בפקיעה הוא עונש החורג מהמתחם, לבטח כאשר מדובר במאסר ראשון שהושת על המערער, ובפרט נכון העובדה כי לא הושת על המערער כל רכיב של מאסר בפועל באותו גזר דין. מאסר בפועל צריך להיות מדווג, ולא רק מידתי, וכן, לא סביר בעיני כי הענישה תקפו צמא מאסר על תנאי, לשנת מאסר (בתוספת עונש המאסר החדש). למעשה, אלמלא הורה בית המשפט קמאתה על חפיפה בין העונשים, היה אמור המערער לרצות מאסר בן 19 חודשים, וברור שמדובר במקרה שאין מידתי בין שני העונשים בגין עבירה זהה.

בשל כך, וזאת ההתקומות המשמעותית שעבר המערער בהליך הטיפולי, עד כי הסיכון התעבורי הנשקל ממנה מצומצם, כדי התרשםות שירות המבחן, נכון גילו המתקדם (מתקרב לשבעים), מצאתי כי לא יהיה צודק להפעיל את המאסר המותנה. דומני כי תקופת ארוכה של עבודות של"צ, תענה על האינטרס הציבורי כמו גם הפרטי.

אשר על כן, אני מקבלת את הערעור על גזר הדין, וקובעת כדלקמן:

בת"ע 3920-3-14-01-15 צורף המ"ש 3729 - מורה על ביטול הרשעה. אני קובעת שהמערער ביצע את עמוד 6

העבירה נשוא התקיק, ומשיתה עליו 450 שעות של"צ אשר יבוצעו לפי תוכנית שתוקן על ידי שירות המבחן ותוגש לאישורי תוך 30 יום מהיום.

בתת"ע 3922-03-14 - מאריכה את המאסר המותנה בן שניים עשר חודשים, מפ"ל 12-01-5490 (תעבורה תל אביב) למשך שנתיים מהיום. יתר רכיבי הענישה, למעט המאסר המותנה, ישארו על כנמ.

**נתן והודיע היום, כי סיון
תשע"ו, 02 ביולי 2016,
במעמד הצדדים.**

טליה כימוביץ, שופטת